

Identifying Security Drivers Shaping the Future of Israel

Mohammadreza Mohammadi

PhD Candidate in International Relations, Faculty of Law, Political Science and Theology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Saeed Rabiei

PhD Graduate in Regional Studies, Imam Hossein University, Tehran, Iran.

Abstract

From the perspective of international actors, security constitutes a key reality and perhaps the primary *raison d'être* or ultimate goal of their existence. More than seventy years after the establishment of Israel, this actor has continuously faced diverse strategic and security challenges, while today it continues to confront high-level threats to its very existence. In contemporary scholarly literature, security is not limited to the military dimension but extends across political, social, and economic domains. Israel's presence in the occupied territories, the structural distrust of regional states, the resistance movements in Palestine and Lebanon, the decline in Jewish immigration to the occupied lands, governmental corruption, human rights challenges, and the widespread global public resentment—particularly intensified following the assault on Gaza—represent only part of the security challenges it faces. In this context, and with the aim of identifying the key drivers shaping Israel's future security, the present study seeks to answer the question: What are the main drivers influencing the future security of Israel? To this end, employing a futures studies approach and utilizing questionnaires, the views of 51 Iranian academic and executive elites were collected, analyzed, and weighted. Through expert panels and software-based analysis, the final set of influential variables was identified. The findings indicate that rocket attacks by resistance groups, the growth of the Arab population, and the decline in immigration to the occupied territories stand out as the most influential drivers shaping the future security of Israel.

Keywords: Israel, Security, Palestine, Drivers

معرفی پیشران‌های امنیتی تأثیرگذار بر آینده رژیم صهیونیستی

محمد رضا محمدی

دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق، علوم سیاسی و الهیات واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

سعید ربیعی

دانش آموخته دکتری مطالعات منطقه‌ای، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.

چکیده

از نظر همه کنشگران نظام بین‌المللی، امنیت یک واقعیت کلیدی و شاید نخستین علت وجودی یا نخستین هدف نهایی آن‌ها باشد. با گذشت بیش از هفتادسال از عمر رژیم صهیونیستی، شاهد بوده‌ایم که این رژیم همواره با چالش‌های راهبردی و امنیتی گوناگونی مواجه بوده است. امروزه نیز تهدیدات جدی در سطح بالا علیه موجودیت این بازیگر وجود دارد. البته در ادبیات علمی پیچیده امروز، امنیت تنها مفهومی دربرگیرنده ابعاد نظامی نیست و در همه عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و نظامی جریان دارد. حضور رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی، بدبینی ساختاری دولت‌های منطقه به رژیم، حضور گروه‌های مقاومت در فلسطین و لبنان، کاهش مهاجرت یهودیان به سرزمین‌های اشغالی، فساد دولتی، چالش‌های حقوق بشری و موج گسترده انزجار اذهان عمومی جهان که به‌خصوص پس از یورش به غزه گسترش بی‌بدیلی داشته، بخشی از چالش‌های امنیتی رژیم صهیونیستی است. در این راستا و در جهت شناسایی اصلی‌ترین پیشران‌های تأثیرگذار بر آینده امنیت رژیم صهیونیستی، مقاله حاضر در تلاش است تا با یک رویکرد اکتشافی به این پرسش پاسخ دهد که اصلی‌ترین پیشران‌های تأثیرگذار بر آینده امنیت رژیم صهیونیستی کدامند؟ در همین راستا این پژوهش با رویکرد آینده‌پژوهی و با بهره‌گیری ابزار پرسش‌نامه، نظرات ۵۱ نخبه دانشگاهی و اجرایی ایرانی را استخراج، سپس با تحلیل و وزن‌دهی، مهم‌ترین پیشران‌ها را استخراج و در نهایت با جلسات خبرگانی و تحلیل نرم‌افزاری، متغیرهای نهایی را استخراج می‌کند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که حملات راکتی گروه‌های مقاومت، افزایش جمعیت اعراب و کاهش مهاجرت به سرزمین‌های اشغالی از اصلی‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر امنیت رژیم صهیونیستی در آینده است.

کلیدواژه‌ها: رژیم صهیونیستی، امنیت، فلسطین، پیشران

مقدمه

امنیت و تأمین آن، همواره دغدغه انسان بوده و از این نظر حفظ و دوام آن جدی‌ترین و دیرینه‌ترین مسائل بشر در طول تاریخ بوده است. این مشغله ذهنی که متأثر از ویژگی قدرت‌طلبی انسان‌ها است، به‌مرور منتهی به برقراری سازوکارهای امنیتی شد. رویکرد مذکور به حدی توسعه یافت که دولت‌ها به‌عنوان تنها کارگزار امنیت در جوامع مورد شناسایی قرار گرفتند و از این‌رو مسئله، خصلت و ماهیت پیچیده‌تری یافت. هرچند صلح و ثبات متاعی عام در سطح جهانی تلقی می‌شود ولی امنیت ملی به‌عنوان متاعی خاص در اولویت‌بندی دولت‌ها، فوریت و جایگاه والاتری به خود اختصاص داده است. تعریف دقیق امنیت دشوار است؛ اما به‌طور طبیعی هر دولت به روش‌هایی عمل می‌کند که بازتاب دیدگاهش درباره امنیت است. بیشتر نویسندگان معتقدند که امنیت مفهومی مورد اختلاف است. درعین‌حال نوعی اتفاق نظر وجود دارد که امنیت به معنی رهایی از تهدیدات در قبال ارزش‌های بنیادین است؛ اما درباره اینکه توجه و تمرکز اصلی باید در سطح فرد، ملی و یا بین‌المللی باشد اختلاف‌نظرهای بسیاری وجود دارد. به‌طور کلی در مبحث امنیت، مسئله اصلی عوامل تهدیدکننده امنیت و همچنین راه‌های مقابله با این تهدیدات است. حکومت‌ها که متولیان امنیت‌سازی به شمار می‌آیند متناسب با مقتضیات و گفتمان‌های حاکم بر یک مؤلفه خاص تأکید افزون‌تری می‌کنند. به تعبیری این گفتمان‌های حاکم هستند که سازوکارها، ماهیت و سازه‌های امنیت را تعریف می‌کنند. هرچند استقرار امنیت خواست مشترک تمامی واحدهای سیاسی است، اما به دلیل شرایط خاص رژیم صهیونیستی، مقوله مذکور برای این رژیم جایگاه و منزلت ویژه‌ای دارد. از دیگر سو نباید از خاطر برد که هر حکومتی خرده سیستم نظام بین‌الملل محسوب می‌شود. بدیهی است که کشورها با توجه به همین ضریب وابستگی به شدت تحت تأثیر تحولات در سطح جهانی قرار می‌گیرند. دولت تل‌آویو نیز از چهارچوب و روند مذکور مستثنا نبوده و همواره تعاریف خود را درباره مقوله‌های مورد نظر با اجماع نظرهای جدید بین‌المللی پیرامون آن مفاهیم منطبق می‌کند. رژیم صهیونیستی از زمان شکل‌گیری تاکنون همواره با مسائل امنیتی درگیر بوده و بزرگ‌ترین هدفش در سیاست

خارجی، تثبیت موجودیت خود و حفظ و گسترش تمامیت ارضی بوده است. درعین حال به باور بسیاری از کارشناسان، سیاست‌های رژیم صهیونیستی در منطقه غرب آسیا دارای ابعاد دیگری نیز هست. رژیم صهیونیستی به صورت طبیعی و همانند هر دولت دیگری در پی افزایش قدرت خویش است؛ اما اولاً، رفتار آن نشان‌دهنده این مسئله است که این موضوع را به بهای کاهش قدرت کشورهای رقیب در منطقه پیگیری کرده و به دنبال تنوع هژمونی منطقه‌ای است؛ از دیگر سو، سیاست رژیم صهیونیستی هماهنگ با سیاست‌های آمریکا، مقابله و جلوگیری از نفوذ منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران در منطقه است (زهدی نسب، ۱۳۹۹: ۱۶۱). با وجود متغیرهای قدرتی که رژیم صهیونیستی داراست، عملیات طوفان‌الاقصی در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ نشان داد که چالش‌های امنیتی این رژیم بسیار عمیق و متعدد است. از این رو با توجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر در تلاش است تا با یک رویکرد اکتشافی به شناسایی اصلی‌ترین پیشران‌های تأثیرگذار بر آینده امنیت رژیم صهیونیستی بپردازد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که علاوه بر چالش‌های نظامی و امنیتی که مستقیماً رژیم را تحت تأثیر قرار می‌دهد، در حوزه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی هم مسائل متعددی امنیت رژیم را به چالش کشیده است. یافته‌های مقاله حاکی از آن است که حملات راکتی گروه‌های مقاومت، افزایش جمعیت اعراب و کاهش مهاجرت به سرزمین‌های اشغالی از اصلی‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر امنیت رژیم صهیونیستی در آینده است.

۱. کلیات

۱-۱. بیان مسئله

رژیم صهیونیستی به عنوان یکی از بازیگران کلیدی و چالش‌برانگیز در غرب آسیا، همواره در تقابل با جمهوری اسلامی ایران قرار داشته است. این تقابل امنیتی-راهبردی، یکی از مهم‌ترین محورهای منازعات منطقه‌ای در دهه‌های اخیر بوده و آینده ثبات خاورمیانه را تحت تأثیر قرار داده است. با توجه به نقش محوری ایران در مقاومت منطقه‌ای و حمایت از گروه‌های مبارز فلسطینی، شناخت دقیق‌تر پیشران‌های امنیتی مؤثر بر آینده رژیم صهیونیستی نه تنها

برای تحلیل توازن قوا، بلکه برای تدوین راهبردهای مؤثر در برابر این رژیم ضروری است. مهم‌ترین مسئله‌ای که ضرورت نگارش این مقاله را ایجاب می‌کند، تشدید رقابت استراتژیک بین ایران و رژیم صهیونیستی و لزوم درک عمیق‌تر از نقاط ضعف و قوت این رژیم در برابر فشارهای منطقه‌ای است. رژیم صهیونیستی با چالش‌های متعددی از جمله تهدیدهای امنیتی ناشی از محور مقاومت، تغییر در معادلات بین‌المللی و بحران‌های داخلی روبه‌رو است که می‌تواند پایداری بلندمدت آن را با تردید مواجه کند. از این‌رو واکاوی این چالش‌ها به‌ویژه در تقابل با ایران، می‌تواند به درک بهتری از آینده تحولات امنیتی منطقه منجر شود. این پژوهش با تمرکز بر پیشران‌های کلیدی امنیتی، از جمله افزایش قدرت نظامی محور مقاومت، تغییر در مواضع قدرت‌های جهانی و بحران‌های هویتی در درون رژیم صهیونیستی، به دنبال تحلیل تأثیر این عوامل بر آینده این رژیم است. هدف اصلی، ارائه تحلیلی استراتژیک برای شناخت بهتر رژیم صهیونیستی و تدوین راهکارهای مؤثر در راستای تضعیف آن در چهارچوب تقابل ایران و این رژیم است. در این میان، بررسی راه‌های تأثیرگذاری ایران بر معادلات امنیتی رژیم صهیونیستی به‌عنوان یک اولویت راهبردی مورد توجه قرار می‌گیرد.

۱-۲. اهمیت و ضرورت تحقیق

امروزه و پس از گذشت یک سال از یورش رژیم صهیونیستی به نوار غزه، حمله این رژیم صهیونیستی به کنسولگری ایران، عملیات وعده صادق، همچنین ترور اسماعیل هنیه، سید حسن نصرالله و یحیی سنوار، پرداختن به موضوع رژیم صهیونیستی به‌عنوان یکی از معضلات عمده منطقه‌ای، اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. شناخت متغیرهای امنیتی تأثیرگذار این رژیم نیز به‌عنوان ابزاری برای پیش‌بینی اقدامات آن، ضرورت پرداختن به این موضوع را بیش از پیش نمایان می‌کند. در این راستا پژوهش حاضر با پرداختن به رخدادهای اخیر در منطقه، به بررسی چهارچوب، متغیرها و پیشران‌های تأثیرگذار در آینده رژیم صهیونیستی پرداخته و تلاش می‌کند به ارائه یک مدل آینده‌پژوهانه از عوامل تأثیرگذار این رژیم بپردازد. با توجه به رخدادهای اخیر منطقه و تبدیل منازعه ایران و رژیم به درگیری مستقیم، عدم پرداختن به

موضوعاتی با محوریت رژیم، می‌تواند به چالشی برای تصمیم‌ساز حوزه سیاست خارجی تبدیل شود.

۱-۳. پیشینه تحقیق

«افرایم اینبار»^۱ در گزارش «امنیت ملی رژیم صهیونیستی: مسائل و چالش‌ها پس از جنگ یوم کیپور» تحلیلی جامع از چالش‌های امنیتی رژیم صهیونیستی از زمان جنگ اکتبر ۱۹۷۳ را ارائه می‌دهد. افرایم اینبار خواننده را به بستری تاریخی در روابط رژیم صهیونیستی در خاورمیانه می‌برد که با تجزیه و تحلیل تفکر استراتژیک رژیم صهیونیستی پس از سال ۱۹۷۳ آغاز می‌شود و با نگاهی مهم به جنگ دوم لبنان و چالش هسته‌ای ایران به پایان می‌رسد. فرض نگارنده این است که امنیت ملی رژیم صهیونیستی نه تنها در پاسخ‌های رژیم صهیونیستی، بلکه به در روابط آن نزد جامعه بین‌المللی نیز نقش دارد و تصویری کامل از چگونگی تکامل محیط استراتژیک رژیم صهیونیستی در طول زمان ارائه می‌دهد. این متن با گذار به فضای سیاسی امروز، تأثیرات فزاینده افراط‌گرایی اسلامی بر شکست روند صلح، کاهش مشارکت‌های استراتژیک رژیم صهیونیستی با هند و ترکیه و مداخلات در روابط رژیم صهیونیستی با فلسطینیان را بیان می‌کند.

«جمیز گلین»^۲ در مقاله‌ای با عنوان «مناقشه رژیم صهیونیستی و فلسطین: چشم‌اندازی تاریخی»^۳ به بررسی درگیری تاریخی بین رژیم صهیونیستی و فلسطینی‌ها می‌پردازد و تلاش می‌کند تا ریشه‌های تاریخی، سیاسی و اجتماعی این منازعه را تحلیل کند. نویسنده با تأکید بر تأثیرات تاریخی و تحولات اجتماعی، زمینه‌ای جامع برای درک وضعیت کنونی ارائه می‌دهد. گلین به تاریخ منطقه از اوایل قرن بیستم می‌پردازد و به شکل‌گیری ملی‌گرایی یهودی و فلسطینی در این دوره اشاره می‌کند. او تأکید می‌کند که این ملی‌گرایی چگونه بر روابط دو طرف تأثیر گذاشته است. در ادامه، مقاله به جنگ‌ها و درگیری‌های کلیدی مانند

1. Efraim Inbar

2. James L. Gelvin

3. The Israeli-Palestinian Conflict: A Historical Perspective

جنگ ۱۹۴۸ و جنگ‌های ۱۹۶۷ و ۱۹۷۳ می‌پردازد و توضیح می‌دهد که این جنگ‌ها چه تأثیری بر تحولات مرزی و تغییرات جمعیتی در منطقه داشته‌اند. نویسنده همچنین به فرایندهای صلح، از جمله توافقات اسلو، می‌پردازد و مشکلات موجود در این مذاکرات را تحلیل می‌کند. او به‌ویژه به عدم اعتماد بین طرفین و نقش بازیگران بین‌المللی در این فرایندها اشاره می‌کند. در بخش پایانی، نویسنده به چالش‌های معاصر مانند تروریسم، امنیت داخلی رژیم صهیونیستی وضعیت اقتصادی و اجتماعی فلسطینی‌ها اشاره می‌کند و تأثیر این عوامل بر امنیت رژیم صهیونیستی را تحلیل می‌کند. با وجود تحلیل عمیق گلوین از ریشه‌های تاریخی درگیری، می‌توان به این نکته اشاره کرد که مقاله به جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی بیشتری نیاز دارد. به‌عنوان مثال، بررسی تأثیرات فرهنگی و مذهبی بر روابط بین دو طرف می‌تواند درک بهتری از وضعیت موجود ارائه دهد. همچنین، درحالی‌که نویسنده تلاش می‌کند تا توازن بین دو طرف را حفظ کند، برخی خوانندگان ممکن است احساس کنند که تأکید بیشتر بر جنبه‌های انسانی و اجتماعی فلسطینی‌ها ضروری است. ارائه روایت‌های شخصی از زندگی فلسطینی‌ها می‌تواند ابعاد انسانی این درگیری را روشن‌تر کند. علاوه بر این، با توجه به تحولات جدید در منطقه، مانند عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی و تغییرات در سیاست‌های داخلی رژیم صهیونیستی، مقاله ممکن است به‌روزرسانی اطلاعات و تحلیل‌های جدیدی نیاز داشته باشد.

۴-۱. سؤال‌های تحقیق

۴-۱-۱. سؤال اصلی

اصلی‌ترین پیشران‌های تأثیرگذار بر آینده امنیت رژیم صهیونیستی کدامند؟

۵-۱. هدف‌های تحقیق

۵-۱-۱. هدف اصلی

شناسایی و معرفی اصلی‌ترین پیشران‌های تأثیرگذار بر آینده امنیت رژیم صهیونیستی

۲. مبانی نظری

۱-۲. رژیم صهیونیستی و چالش امنیت

در محیط نظام بین‌الملل که ویژگی آن اصل خودیاری است، بازیگران با اصلی تحت عنوان عدم قطعیت غیرقابل حل در خصوص قدرتمند شدن و آمادگی افزون‌تر نظامی دیگر بازیگران روبه‌رو خواهند بود و این سؤال که آیا آمادگی نظامی و افزایش قدرت فقط راهکاری دفاعی است یا تهاجمی، همواره مشغله ذهنی بازیگران خواهد بود و کشورها را درباره یکدیگر همواره در شک و تردید نگاه خواهد داشت. چنانچه این شک، دوجانبه باشد، احتمال ایجاد چرخه عمل و عکس‌العملی وجود خواهد داشت و منجر به انتقال نگرانی‌های هر دو طرف به سطوح بالاتر خواهد شد و بنابراین، ناامنی بیشتری را ایجاد خواهد کرد (Abdollahkhani, 2010: 70).

در نگاه کلاسیک به امنیت ملی رژیم صهیونیستی، حفظ یک نیروی نظامی با قدرت استثنایی و تداوم روابط محکم با واشینگتن به موضوعات پایداری در تلاش رژیم صهیونیستی برای کسب امنیت تبدیل شده است. در این کشور که در قلب منطقه‌ای قرار دارد، منطق رئالیستی برای جامعه‌ای که به جنگ عادت کرده است جذابیت خاصی دارد. از این لحاظ، روی آوردن رژیم صهیونیستی به استفاده پیشگیرانه از زور را می‌توان به بهترین وجه با استفاده منطق معمای امنیت توضیح داد، به‌خصوص در مورد دولتی که فاقد منابع انسانی کافی و ضروری، عمق استراتژیک و تا همین اواخر، ائتلاف منطقه‌ای محسوس هست. باین‌حال واضح است که دیدگاه رژیم صهیونیستی در سیاست‌های امنیتی تجدیدنظرطلبانه نیست بلکه این بازیگر درصدد حفظ وضع موجود است که مبتنی بر یک موضع دفاعی قوی و برتر است (Hinnebusch & Ehteshami, 2011: 235).

روندهای موجود احتمالاً دیر یا زود به نقاط آشفتگی تبدیل می‌شوند و رژیم صهیونیستی را وادار کرده است تا نقشی در جهت تخفیف چالش‌ها ایفا کند. از دیدگاه رژیم صهیونیستی، ظهور این خاورمیانه نوپدید سناریوی جدید چند جبهه‌ای و نامشخصی را ایجاد کرده است که یک دکترین استراتژیک سازگار با این شرایط در حال تغییر و غیرمنتظره برای بقا ضروری

است. شرایط عملیاتی پیچیده و چالش‌برانگیز امروز که منجر به تغییرات ژئواستراتژیکی در مرزها و محیط پیرامونی شده است نتیجه تحولات منطقه‌ای و رویدادهای مرتبط با آن است که تغییرات اساسی در سطح تصمیم‌گیری‌های استراتژیکی رژیم صهیونیستی را به دنبال داشته است. در هسته اصلی ارزیابی استراتژیک رژیم صهیونیستی، چالشی بین قدرت آشکار و موفقیت آن در زمینه‌های مختلف و احتمال دوام این وضعیت حتی به شکل موقتی و شکننده وجود دارد. این چالش ناشی از یک سری عواملی است که در آینده می‌تواند منجر به توسعه دامنه تهدیدات و درگیری‌ها با تصاعد معضل امنیتی شود و شامل رویکرد رژیم صهیونیستی به یک سری چالش‌های اساسی امنیت ملی به شرح زیر است:

۱. جسارت فزاینده ایران در مورد قابلیت‌های هسته‌ای و پتانسیل بالقوه برای توافق احتمالی ایالات متحده با ایران؛

۲. کاهش تدریجی نیروهای نظامی آمریکا از منطقه و به دنبال آن افزایش حضور و نفوذ روسیه؛

۳. تلاش ایران برای بازسازی سیستم نظامی سوریه و تداوم حضور نیروهای نیابتی در عرصه‌های میدانی و استقرار قابلیت‌های عملیاتی علیه رژیم صهیونیستی؛

۴. تلاش‌های حزب‌الله برای دستیابی به توانایی‌های آفندی در مقیاس بزرگ و چندبُعدی خصوصاً در حوزه پروژه‌های موشکی نقطه زن؛

۵. سردرگمی و توالی بحران‌های سیاسی مداوم در کابینه رژیم صهیونیستی؛ فقدان گفت‌وگوهای سیاسی سازنده در سطح کلان و متعاقب آن مسائلی از جمله: کاهش تاب‌آوری اجتماعی و تداوم اعتراضات علیه کابینه نتانیا‌هو، شیوع ویروس کرونا، مشکلات بودجه، اختلافات سیاسی، تجدید انتخابات پارلمانی و بی‌میلی احزاب بزرگ به ائتلاف با یکدیگر. افزون بر آن جامعه رژیم صهیونیستی نیز دستخوش چنددستگی شده است و شکاف‌های سیاسی و اجتماعی پدید آمده در آن به مخاطرات برخاسته از این چنددستگی ابعاد جدیدی بخشیده است؛

۶. همچنین کسری بودجه رژیم صهیونیستی و نیاز به افزایش بودجه نظامی به دلیل وخامت اوضاع راهبردی محیط پیرامونی؛
۷. بن‌بست سیاسی در برابر تشکیلات خودگردان و تلاش‌های حماس برای کاهش فشارها بر غزه و تأثیرگذاری بر محدودیت متغیرهای توافق با رژیم صهیونیستی. این بن‌بست شامل عدم تماس کامل سیاسی بین بیت‌المقدس و رام‌الله است. در همین حال در غزه، حماس و جهاد اسلامی تشکیل سازمان‌های نظامی خود را ادامه می‌دهند. میزان درگیری بین جامعه رژیم صهیونیستی در نزدیکی مرز غزه بالا است و تهدید به فلج کردن زندگی روزانه شدت دارد؛
۸. سطح روابط با اروپا، روسیه و چین و احتمال شکل‌گیری تنش با ایالات متحده (برهانی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۴).

۳. یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل آن‌ها

۳-۱. روش تحقیق

روش تحقیق از نوع تحقیق توصیفی با رویکرد آمیخته است زیرا محقق در این تحقیق تلاش دارد تأثیر کلیه متغیرهای مستقل اثرگذار کلان را در متغیر وابسته بدون کمترین دخالت مشخص ساخته و واقعیات را با آن صورتی که هست به صورت توصیفی بیان نماید. همچنین در پژوهش‌های با رویکرد کمی مانند این تحقیق، معمولاً از ابزار پرسش‌نامه یا داده‌های واقعی (مانند داده‌های صورت‌های مالی، حجم فروش، سودآوری و غیره) استفاده می‌شود. قلمرو مکانی پژوهش سرزمین‌های اشغالی و کشورهای حاشیه آن، به‌ویژه محور مقاومت است. به لحاظ زمانی، قلمرو پژوهش ۵ ساله ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۲ را در بر دارد.

پژوهشگر در اولین گام طی یک مسیر مطالعه کتابخانه‌ای به بررسی روندهای پیشین رژیم صهیونیستی، پرداخت. در ادامه با بهره‌گیری از نظرات نخبگان، در قالب بیش از ۱۴ مصاحبه با شخصیت‌های برجسته حوزه، به شناخت اصلی‌ترین پیران‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی رژیم صهیونیستی پرداخته شد.

۲-۳. جامعه مورد مطالعه، جامعه آماری و جامعه نمونه

در این تحقیق، جامعه مورد مطالعه، اساتید دانشگاه، فرماندهان، مسئولین کارکنان سپاه قدس جمهوری اسلامی ایران، نخبگان آگاه و مسلط به امور مرتبط به موضوعات امنیتی منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا، همچنین دانش‌آموختگان مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد رشته‌های روابط بین‌الملل، جغرافیای سیاسی و مطالعات منطقه‌ای که سابقه پژوهش در حوزه‌های امنیتی فلسطین دارند و نیز کتب، وبسایت‌های اینترنتی معتبر، اسناد و مدارک قابل دسترسی پیرامون موضوع مورد تحقیق است.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه افرادی است که به مسائل خاورمیانه اشراف دارند یا به نحوی از نتایج این پژوهش در موقعیت سازمانی خود به‌خصوص در نیروی قدس سپاه جمهوری اسلامی ایران بهره می‌برند.

این پژوهش تلاش کرد تا در این مرحله ضمن شناسایی نقاط قوت رژیم صهیونیستی و بدیل‌های موجود برای محور مقاومت، به تهیه پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر ۴۰ سؤال پرداخته و در جامعه‌ای شامل ۵۱ نفر از خبرگان (که از فرمول زیر به دست آمده است)، مؤلفه‌ها را از طریق پرسش‌نامه مورد بررسی قرار دهد.

با ضریب اطمینان ۹۵ درصد از طریق جدول مربوطه محاسبه شده است (۱/۹۶).
واریانس جامعه آماری از روش تحقیق انجام گرفته شده از قبل تعیین شده است؛ و مقدار (δ) برابر ۳/۴۷ است.

D ضریبی است که محقق می‌تواند بین ۰/۲ تا ۰/۵ جهت انتخاب جامعه نمونه آماری مناسب در نظر بگیرد (محقق در این تحقیق ضریب ۰/۴ را در نظر گرفته است).
با توجه به موارد فوق حجم جامعه نمونه ۵۱ نفر است.

در همین راستا از بین ۸ پیشران شناسایی شده با استفاده از نظرات نخبگان، به آزمون این مؤلفه‌ها در نرم‌افزار پرداخته شد. بر اساس خروجی جلسات نخبگانی، اصلی‌ترین حالت‌های متناظر تأثیرگذار بر آینده امنیت رژیم صهیونیستی (از مجموع ۴۰ حالت متناظر شناسایی شده) در چهار پیشران اقتصادی، امنیتی، سیاسی و اجتماعی شامل موارد ذیل است:

جدول ۱: رتبه‌بندی ۸ پیشران اصلی هر جامعه متغیر

رتبه	گویه	عنوان	مؤلفه	معدل
۱	۲۹	کاهش ورود مهاجرین به سرزمین‌های اشغالی	اجتماعی	۴/۴
۲	۳۳	پیشی گرفتن جمعیت عرب در سرزمین‌های اشغالی	اجتماعی	۴/۳۵
۳	۲۵	افزایش حملات راکتی توسط گروه‌های فلسطینی	امنیتی	۴/۳
۵	۱۴	فساد دولتی در رژیم صهیونیستی	سیاسی	۴/۲
۴	۱۸	شکل‌گیری ائتلاف منطقه‌ای علیه رژیم صهیونیستی	امنیتی	۴/۱۱
۶	۱۵	سیر نزولی اعتماد به دولت رژیم صهیونیستی	سیاسی	۳/۹
۷	۱	افزایش نرخ بیکاری	اقتصادی	۳/۷۲
۸	۲	کاهش رشد اقتصادی	اقتصادی	۳/۶۱

نتایج حاصل از پرسش‌نامه و بررسی نمودار توزیع فراوانی مربوط به میانگین پاسخ‌ها (از تعداد ۵۱ پرسش‌نامه توزیع شده که مشتمل بر ۴۰ سؤال بوده است) به ترتیب میانگین آن‌ها در جدول بالا رتبه‌بندی شده‌اند.

جدول ۲: حالت‌های متناظر

ردیف	پیشران	حالت متناظر ۱	حالت متناظر ۲
۱	اقتصادی	افزایش نرخ بیکاری در رژیم صهیونیستی	کاهش رشد اقتصادی رژیم صهیونیستی
۲	سیاسی	افزایش رتبه رژیم در شاخص فساد دولتی	سیر نزولی اعتماد به دولت یهودی
۳	امنیتی	افزایش حملات راکتی به شهرک‌های صهیونیستی	شکل‌گیری ائتلاف منطقه‌ای علیه رژیم صهیونیستی
۴	اجتماعی	کاهش ورود مهاجران به رژیم صهیونیستی	پیشی گرفتن جمعیت عرب از یهودی

جدول ۳: رتبه‌بندی کلی شاخص‌های مؤثر در امنیت رژیم صهیونیستی

رتبه	شاخص	معدل
۱	امنیتی	۴/۵۵
۵	اجتماعی	۳/۸۸
۲	اقتصادی	۳/۱۷
۳	سیاسی	۳/۰۷

نتایج حاصل از پرسش‌نامه و بررسی نمودار توزیع فراوانی مربوط به میانگین پاسخ‌ها (از تعداد ۵۱ پرسش‌نامه توزیع‌شده که مشتمل بر ۴۰ سؤال بوده است) که بر اساس میانگین در جدول بالا رتبه‌بندی شده‌اند، بیانگر آن است که شاخص‌های امنیتی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی به ترتیب توسط جامعه نمونه دارای اهمیت بیشتری دانسته شده است.

۳-۳. خروجی تحلیل نرم‌افزاری (mic-mac) از مهم‌ترین حالت‌های متناظر بر امنیت رژیم صهیونیستی

برای تعیین حالات مختلف پیشران‌ها و ترسیم ماتریس تحلیل ساختاری در این گام حالت‌های کیفی ممکن برای هریک از پیشران‌ها مشخص شده و ماتریس متناظر با آن ترسیم می‌شود. بر اساس توضیحات ارائه شده برای هریک از نیروهای پیشران در گام قبل می‌توان حالت‌های زیر را برای هرکدام از آن‌ها متصور بود.

جدول ۴: ماتریس تحلیل ساختاری پیشران‌ها و حالات متناظر آن‌ها

	اقتصادی		سیاسی		امنیتی		اجتماعی	
	کاهش رشد	افزایش بیکاری	فساد دولتی	کاهش مشروعیت دولت	ائتلاف منطقه‌ای	افزایش حملات راکتی	کاهش مهاجرین	افزایش جمعیت اعراب
اقتصادی	۰	۱	۰	۱	۰	۳	۳	۳
	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۱
سیاسی	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۱
	۱	۱	۱	۰	۰	۲	۱	۱
امنیتی	۰	۰	۰	۱	۰	۲	۲	۱
	۲	۱	۱	۲	۳	۰	۲	۲
اجتماعی	۱	۱	۲	۲	۲	۱	۰	۲
	۲	۱	۰	۲	۱	۲	۲	۰

جدول ۵: ورودی نرم‌افزار

رشد: ۱	بیکاری: ۲	فساد: ۳	مشروعیت: ۴	ائتلاف: ۵	حملات: ۶	مهاجر: ۷	اعراب: ۸
۰	۲	۱	۲	۰	۳	۳	۳
۱	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۱
۰	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۱
۱	۱	۱	۰	۰	۲	۱	۱
۰	۰	۰	۱	۰	۲	۲	۱
۲	۱	۱	۲	۳	۰	۲	۲

اعراب:	مهاجر:	حملات:	ائتلاف:	مشروعیت:	فساد:	بیکاری:	رشد:	
۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۲	۰	۱	۲	۲	۲	۱	۱	مهاجر: ۷
۰	۲	۲	۱	۲	۰	۱	۲	اعراب: ۸

جدول فوق بدین معناست که مطابق با این الگوریتم کلیه روابط میان حالات متناظر با هریک از پیشران‌ها ارزیابی شده و ماتریس تحلیل ساختاری تکمیل می‌شود تا در گام بعد، نمودار تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نیروهای پیشران امنیت رژیم صهیونیستی ترسیم گردد.

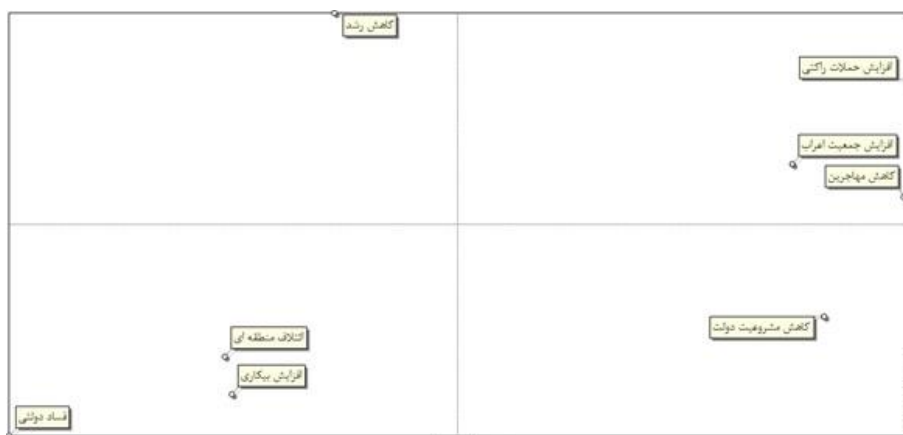
۳-۴. تشکیل و تکمیل ماتریس تحلیل ساختاری

یکی از بخش‌های مهم روش تحلیل ساختاری، مرتبط ساختن پیشران‌ها و حالات متناظر آن‌ها با یکدیگر در نموداری به نام ماتریس تحلیل ساختاری است. سطرها و ستون‌های این ماتریس شامل پیشران‌های استخراج‌شده از گام دوم و حالات متناظر با آن‌ها از گام سوم است. در این گام بر اساس نظرات کارشناسان میزان تأثیرگذاری حالات هریک از پیشران‌ها ارزیابی می‌شود. بنابراین، به‌وسیله مرور ادبیات، شناسایی نظرات خبرگی و دیگر روش‌های تحقیق، مشخص می‌شود که حالت «الف» از پیشران شماره ۱ چه تأثیری بر حالت «الف» از پیشران شماره ۲ دارد. گفتنی است که در این گام، فقط تأثیرات مستقیم دارای اهمیت بوده و تأثیرات غیرمستقیم توسط الگوریتم پیش‌بینی‌شده به‌صورت خودکار محاسبه می‌شود. به‌منظور پر کردن آرایه‌های ماتریس از اولین حالت اولین پیشران شروع کرده و میزان تأثیر آن را بر حالات سایر پیشران‌ها محاسبه می‌کنیم.

تجربه نشان داده است که میزان رضایت‌بخشی خانه‌های پُر شده ماتریس چیزی حدود ۲۰ درصد است؛ به این معنا که رابطه تأثیرگذاری و تأثیرپذیری، تنها در ۲۰ مورد از خانه‌های ماتریس وجود داشته و ۸۰ درصد از نوع رابطه غیرمرتبط است. در این روش برای نشان‌دادن میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری از طیف «بدون تأثیر»، «تأثیر اندک»، «تأثیر متوسط» و «تأثیر بسیار زیاد» استفاده می‌شود.

۳-۵. ترسیم نمودار تأثیرگذاری- تأثیرپذیری

در این گام، جایگاه تمامی پیشران‌ها در نمودار تأثیرگذاری و تأثیرپذیری معین می‌شود. درواقع این نمودار ابزاری برای ارزیابی نقش پیشران‌ها در موضوع تحت مطالعه است. این گام را می‌توان زیربنای تدوین سناریوها دانست. فرایند کلی ترسیم این نمودار به این گونه است که مجموع تمامی ضرایب تأثیرگذاری و تأثیرپذیری از ماتریس تأثیرات متقابل محاسبه شده و جایگاه هر پیشران بر اساس میزان کلی تأثیرگذاری و یا تأثیرپذیری مشخص می‌شود. بنابراین، ضرایب تأثیر در ماتریس تأثیرات متقابل هر پیشران دارای دو مختصات (اثربخشی و اثرگذاری) خواهد بود که نشان‌دهنده جایگاه هر پیشران در نمودار است. نمودار نشان‌دهنده روابط تأثیرگذاری و تأثیرپذیری بر امنیت رژیم صهیونیستی است. ضرایب تأثیر هر سطر مختصات تأثیرگذاری پیشران و ضرایب تأثیر هر ستون، مختصات تأثیرپذیری هر پیشران را نشان می‌دهد.

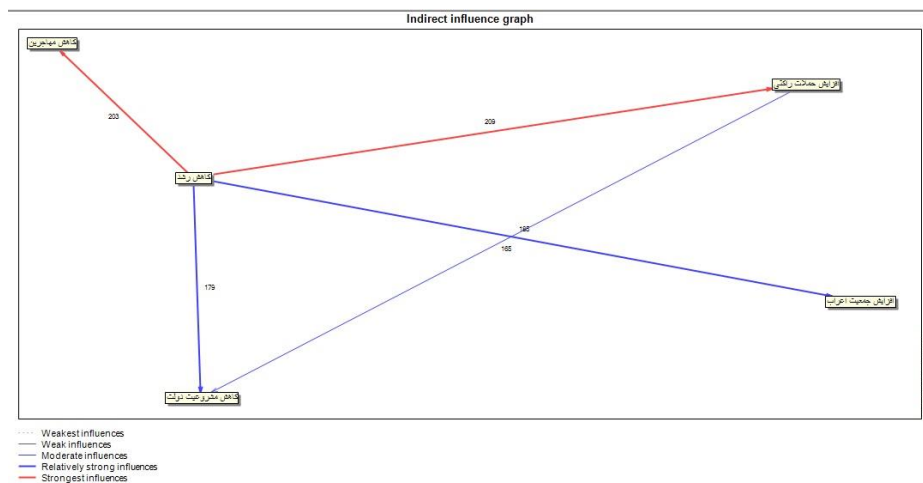
شکل ۱: نمودار تأثیرگذاری- تأثیرپذیری

۳-۶. تعیین پیشران‌های کلیدی

هدف اصلی این مرحله، آشکارسازی پیشران‌های کلیدی آینده به‌منظور تشکیل زیربنای تدوین سناریوها است. دو شرط اساسی در انتخاب پیشران‌های کلیدی به‌عنوان زیربنای تدوین سناریوها عبارتند از: ۱. تأثیرگذاری بالا؛ بر این اساس کلیه پیشران‌هایی که در نیمه

بالایی نمودار تأثیرگذاری و تأثیرپذیری قرار گرفته‌اند، بیشترین اثرگذاری را در میان سایر پیشران‌ها داشته و در واقع واجد اولین شرط مبنی بر تأثیرگذاری بالا هستند؛ ۲. عدم قطعیت بالا: بر اساس این شرط، پیشران انتخاب شده برای تشکیل زیربنای سناریو باید دارای عدم قطعیت بالایی باشد. عدم قطعیت در اینجا عبارت است از میزان پیش‌بینی‌ناپذیر بودن تحولات و نتایج آینده پیشران مورد نظر. برای شناسایی پیشران‌های دارای ویژگی عدم قطعیت نیز می‌توان از نمودار تأثیرگذاری- تأثیرپذیری استفاده نمود. پیشران‌هایی که به‌طور هم‌زمان بسیار تأثیرگذار و تأثیرپذیر هستند، دارای ویژگی عدم قطعیت هستند. این پیشران‌ها افزون بر این‌که ماهیتی بی‌ثبات‌کننده دارند، امکان پیش‌بینی صحیح تحولات آن‌ها نیز وجود ندارد. چراکه هر اقدام از سوی این پیشران‌ها در سایر پیشران‌ها نیز تأثیر دارد. این پیشران‌ها همواره در ضلع شمال شرقی نمودار قرار گرفته‌اند.

به‌منظور استخراج نهایی پیشران‌های کلیدی شکل‌دهنده به زیربنای سناریوهای این پژوهش از اشتراک دو شرط می‌توان گفت پیشران‌های موجود در منطقه شمال شرقی نمودار، پیشران‌های کلیدی هستند که هر دو شرط تأثیرگذاری بالا و عدم قطعیت بالا را در اختیار دارند. همچنین در شکل (۲) مشاهده می‌شود که افزایش حملات راکتی بیشترین تأثیر را بر تضعیف رژیم خواهد داشت.

شکل ۲: نمودار تأثیرگذاری- تأثیرپذیری

بر اساس یافته‌های پژوهش، عوامل زیر، مهم‌ترین چالش‌های امنیتی رژیم صهیونیستی در آینده را تشکیل می‌دهند:

❖ افزایش حملات راکتی

تأثیر حملات موشکی بر امنیت رژیم صهیونیستی عمیق بوده و منجر به تغییرات قابل توجهی در راهبردهای دفاعی و درک عمومی شده است. جنگ خلیج فارس در سال ۱۹۹۱ نقش مهمی در تغییر دیدگاه دفاعی رژیم صهیونیستی، به‌ویژه در مورد برنامه دفاع موشکی پیکان ایفا کرد. رگبار موشکی مداوم در طول جنگ خلیج فارس نیاز به یک سیستم دفاعی قوی را برجسته کرد که منجر به افزایش حمایت داخلی از برنامه Arrow شد. اخیراً، سامانه‌های دفاع موشکی مانند ارو، دیوید اسلینگ و گنبد آهنین در مقابله با تهدیدات نقش مهمی داشته و توانایی‌های دفاعی پیشرفته رژیم صهیونیستی را به نمایش گذاشته‌اند. علاوه بر این، حملات موشکی گروه‌های مقاومت، دامنه منازعات را گسترش داده و بر چالش‌های امنیتی پیچیده‌ای که رژیم صهیونیستی با آن مواجه است تأکید کرده است. ادغام سامانه‌های دفاع موشکی رژیم صهیونیستی و آمریکا در حفاظت از جمعیت غیرنظامی و بازدارندگی دشمنان نقش اساسی داشته است و بر نقش حیاتی دفاع موشکی در حفظ ثبات منطقه تأکید می‌کند (Levite, 2024).

❖ افزایش جمعیت اعراب ساکن در سرزمین‌های اشغالی

طبق گزارشی که اداره آمار رژیم صهیونیستی در پایان سال ۲۰۲۲ منتشر کرده، جمعیت مناطق اشغالی فلسطین به حدود ۹ میلیون نفر می‌رسد که البته ۲۱ درصد از آن‌ها اعراب اراضی اشغالی ۱۹۴۸ هستند و افزایش جمعیت فلسطینیان ساکن این منطقه که اصطلاحاً شهروند رژیم صهیونیستی نامیده می‌شوند، از عمده عوامل نگرانی صهیونیست‌ها بوده است. به‌ویژه اینکه بعد از نبرد شمشیر قدس در ماه مه ۲۰۲۱ موج بزرگی از اقدامات ضد صهیونیستی در اراضی ۱۹۴۸ آغاز شده و شاهد عملیات استشهادی متعدد در این منطقه هستیم. بنابراین صهیونیست‌ها می‌دانند با وجود اینکه این دسته از فلسطینیان در اراضی اشغال شده تحت سیطره حکومت رژیم صهیونیستی زندگی می‌کنند؛ اما در واقع شهروند رژیم صهیونیستی نیستند و حتی خطر آن‌ها کمتر از خطر فلسطینیان کرانه باختری یا قدس یا نوار غزه نیست.

شاخص رشد جمعیتی در ۲ دهه گذشته نیز به نفع فلسطینیان بوده است. در سال ۲۰۰۹ جمعیت یهودیان ساکن سرزمین‌های اشغالی ۸۰ درصد بود؛ اما این آمار تا پایان ۲۰۲۲ به شکل چشمگیری کاهش یافته است. داده‌ها حاکی از آن است که در حال حاضر درصد جمعیت فلسطینی‌ها در این سرزمین بیشتر از یهودیان است. وبسایت میدل ایست مانیتور اخیراً در گزارشی اعلام کرد که یهودیان ۴۷ درصد جمعیت فلسطین را تشکیل می‌دهند و تعداد آن‌ها ۷/۴۵ میلیون نفر تخمین زده می‌شود و این درحالی است که آمار فلسطینیان ساکن این سرزمین ۷/۵۳ میلیون نفر اعلام شده است. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۳۰ یهودیان ۴۲ و فلسطینیان ۵۸ درصد جمعیت فلسطین را به خود اختصاص خواهند داد (Bligh, 2020). از هفت میلیون جمعیت فلسطین در داخل، ۳/۲ میلیون نفر در کرانه باختری و قدس اشغالی، ۲/۱ میلیون نفر در غزه و ۱/۷ میلیون نفر در اراضی اشغالی ۱۹۴۸ زندگی می‌کنند. البته این آمار تنها مربوط به فلسطینیانی است که داخل این سرزمین زندگی می‌کنند و تعداد فلسطینی‌هایی که به کشورهای اطراف آواره شده‌اند در این آمار نیامده است. مرکز آمار فلسطین در گزارش خود در پایان سال ۲۰۲۲ اعلام کرد که جمعیت فلسطینیان از سال ۱۹۴۸ تاکنون ۱۰ برابر شده است. طبق این آمار در حال حاضر حدود ۷ میلیون فلسطینی نیز از کشور خود آواره شده و در کشورهای دیگر زندگی می‌کنند که بر این اساس جمعیت کل فلسطینی‌ها به ۱۴ میلیون نفر می‌رسد. بسیاری از محافل و کارشناسان صهیونیست اعتراف می‌کنند، معضل جمعیتی یکی از چالش‌هایی است که می‌تواند در زمره عوامل و شاخص‌های فروپاشی رژیم صهیونیستی از درون قرار بگیرد (Robinson, 2023).

❖ کاهش مهاجرت یهودیان به سرزمین‌های اشغالی

بر اساس داده‌های وزارت مهاجرت رژیم صهیونیستی، در سال ۲۰۲۲ آمار مهاجرت از اکثر کشورهای غربی نسبت به سال ۲۰۲۱، ۳۰ درصد کاهش داشته است. وبسایت وای‌نت در گزارش خود در رابطه با کاهش مهاجران این‌گونه می‌نویسد: «تعداد مهاجران از فرانسه کاهش ۶۰ درصدی داشته است. در نیمه اول سال، تنها ۷۰۰ مهاجر از فرانسه به رژیم صهیونیستی مهاجرت کردند». به گفته این وبسایت، کاهش شدید تعداد مهاجران از فرانسه و کشورهای

غربی وزارت مهاجرت را بر آن داشت تا اقداماتی را برای تشویق کسانی که قبلاً علاقه‌مند به آمدن به رژیم صهیونیستی بودند، انجام دهد. مسئله به قدری برای صهیونیست‌ها حیاتی است که به گفته وب‌سایت وای‌نت، این روزها وزارت مهاجرت فرستادگانی از آژانس یهود را به خانه‌های علاقه‌مندان به مهاجرت به رژیم صهیونیستی می‌فرستد تا تلاش کنند آن‌ها را قانع به شروع روند مهاجرت به سرزمین‌های اشغالی کنند (UN, 2020). این در حالی است که وب‌سایت «وایزمن رژیم صهیونیستی» در مورد مهاجرت معکوس از رژیم صهیونیستی پس از عملیات‌الاقصی گزارش داد که بر اساس اطلاعات اداره «جمعیت و مهاجرت رژیم صهیونیستی»، نیم میلیون رژیم صهیونیستی از ۷ اکتبر مهاجرت کرده‌اند. از آغاز جنگ در ۷ اکتبر تا پایان این ماه حدود ۳۷۰ هزار رژیم صهیونیستی مهاجرت کردند و همچنین حدود ۱۳۹ هزار و ۸۳۹ نفر نیز از ابتدای نوامبر تا پایان آن، رژیم صهیونیستی (فلسطین اشغالی) را ترک کرده و هرگز بازنگشته‌اند (دانشجو، ۱۴۰۳).

۴. نتیجه‌گیری

۴-۱. جمع‌بندی

یکنواخت و یکسان بودگی پارادایم‌ها در عصری که تحول مبنای ثبات شناخته می‌شود منتهی به تحدید شعاع تحرک و نفوذ اندیشه و عمل می‌گردد. ضرورت‌های استقرار ثبات ایجاب می‌کند که مفاهیم و راهکارها دستخوش بازبینی قرار گیرند. فراسوی گفتمان امنیت، قدرت نظامی استدلال جدیدی در خلال دهه‌های اخیر نضج یافته که معتقد است، تأمین امنیت در فرایند حرکتی تعاملی بین سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای قدرت حاصل می‌گردد. در طول بیش از هفتاد سال عمر دولت رژیم صهیونیستی، شاهد آن بوده‌ایم که رژیم صهیونیستی با چالش‌های راهبردی و امنیتی گوناگونی مواجه بوده است و همچنان نیز این تهدیدات جدی در سطح بالایی علیه موجودیت این بازیگر منطقه وجود دارد. در این مقاله تلاش شد تا با نگاهی علمی به موضوع امنیت و رویکردی آینده‌پژوهانه، تلفیق نظرات نخبگان این حوزه، تحلیل نرم‌افزاری و بهره‌گیری از مصاحبه، اصلی‌ترین متغیرهای تأثیرگذار در امنیت رژیم

صهیونیستی در آینده، همچنین مهم‌ترین نقاط ضعف رژیم صهیونیستی شناسایی شود. در این راستا، افزایش حملات راکتی اصلی‌ترین عامل تأثیرگذار بر امنیت رژیم صهیونیستی است. در رده‌های بعدی، پیشران‌های مؤثر در امنیت رژیم، افزایش جمعیت اعراب و کاهش مهاجرت به سرزمین‌های اشغالی است و به‌عنوان اصلی‌ترین پیشران‌ها مطرح هستند.

۴-۲. پیشنهادها

به نظر می‌رسد طی سال‌های اخیر، به‌خصوص پس از ظهور داعش، مسئله فلسطین از اولویت خارج شده است و توجه محور مقاومت بیشتر متوجه مبارزه با گروه‌های تندرو شده است. از همین رو، پیشنهاد می‌شود که مسئله فلسطین بار دیگر به صدر اولویت دستگاه‌های محوری جمهوری اسلامی ایران باز گردد. در همین راستا، طراحی یک استراتژی منسجم فرسایشی (علیه رژیم صهیونیستی) و پرهیز از اقدامات واکنشی و گسیخته از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

نباید فراموش کرد که موقعیت امروز رژیم صهیونیستی با موقعیت سه دهه اخیر آن متفاوت است. امروزه رژیم صهیونیستی در موضع آفندی قرار دارد و نه پدافندی. واقعیت آن است که جبهه‌سازی و برنامه‌ریزی دقیق علیه منافع جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت، استفاده از دانش روز در ترور و خرابکاری و روش‌های جاسوسی کارآمد این رژیم را در موضع برتری قرار داده و لزوم اقدامات سازنده پیش‌دستانه (و نه تلافی‌جویانه) را بیش از پیش برملا کرده است.

طی دو دهه گذشته و پس از شکل‌گیری انتفاضه، محور مقاومت هیچ طرح ابتکاری برای حل و فصل مسئله فلسطین ارائه نداده است؛ این در حالی است که جبهه مقابل بارها با ارائه طرح‌هایی از جمله طرح کرانه باختری و معامله قرن، تلاش کرده تا ابتکار عمل را در موضوع فلسطین در دست داشته باشد. از همین رو رژیم صهیونیستی با تدوین برنامه‌هایی برای عادی‌سازی روابط با اعراب، حل و فصل مناقشات با لبنان و گسترش حضور در دریای سرخ، در سایه انفعال جبهه مقاومت، به گسترش نفوذ خود در منطقه اقدام کرده است.

فهرست منابع

- عبدالرحمن (۲۰۱۹)، *الجديد عن الهجرة المعاكسه من رژیم صهیونیستی*، ص ۹
- لکلا و ارنستو (۱۳۷۷)، *گفتمان*، ترجمه حسینعلی نوذری، فصلنامه گفتمان، شماره ۱، صص ۴۳-۴۵.
- وینتر اوفیر (۱۴۰۰)، *سناریوهای تهدید وجودی رژیم صهیونیستی*، ترجمه محمدرضا محمدی، انتشارات موسسه آینده‌پژوهی جهان اسلام.
- خبرگزاری دانشجو، اعتراف رسانه عبری به شدت گرفتن موج مهاجرت معکوس صهیونیست‌ها از ۷ اکتبر، ۱۶ آذر ۱۴۰۲، قابل بازیابی در پیوند زیر:
<https://snn.ir/fa/news/1116211>
- برزنسکی، زیگنیو (۱۳۶۹)، *در جستجوی امنیت ملی*، مترجم ابراهیم خلیلی، تهران: نشر سفید
- بیلینس، جان و همکاران (۱۳۸۳)، *جهانی شدن سیاست: روابط بین‌الملل در عصر نوین*، جلد اول، مترجم ابوالقاسم راه چمنی و دیگران تهران موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر.
- سیرا، ک.پ (۱۳۶۷)، *امنیت ملی در جهان سوم نیاز به چهارچوب جدید*، ترجمه: زندیه و احتشامی اکبری، فصلنامه سیاست خارجی شماره ۳.
- برهانی، سید هادی؛ حسینی، سید حامد (۱۴۰۰)، *راهبرد امنیت ملی رژیم صهیونیستی در مواجهه با تهدیدهای محیط پیرامونی*. مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام، ۳(۷).
- زهدی‌نسب، یعقوب؛ قنبری جهرمی، محمدحسین؛ محمودی طولش، ساسان (۱۳۹۹)، *سیاست‌های دفاعی جمهوری اسلامی ایران در مقابل همکاری‌های احتمالی دفاعی رژیم صهیونیستی، امارات متحده عربی و عربستان سعودی*، راهبرد دفاعی، ۱۸(۴)، ۱۶۱-۱۸۲.
- متقی، ابراهیم؛ پوستین‌چی، زهره؛ دهقان، حسین؛ زهدی، یعقوب؛ اکرمی‌نیا، محمد (۱۳۹۳)، *بررسی آسیب‌پذیری‌ها و نقاط ضعف راهبردی بازیگران نظام سلطه*. راهبرد دفاعی، ۱۲(۱)، ۱۱۹-۱۶۲.

References

- Schaefer, Donald D.A. (2018). Water, Trump, and Israel's, National Security. The Begin-Sadat Center for Strategic Studies
- SHARON, JEREMY. (2018). HAREDI POPULATION TOPS ONE MILLION, jpost. Available in:
- <http://www.jpost.com/Israel-News/Haredi-population-tops-one-million-521515>
- Levy, Yehuda Ben-Hur. (2014). EU-ISRAEL RELATIONS: CONFRONTATION OR CO-OPERATION?. Center For European Reform.
- Nocamels, "Israeli Tech Industry Grows But Employee Shortage Climbs To 18,500", February 26, 2020, Available at:
- <https://nocamels.com/2020/02/israeli-high-tech-industry-grows-workforce-shortage-18500>
- Levite Ariel, Israeli Security After October 7, Carnegie Institue, FEBRUARY 21, 2024
- Robinson Kali, What to Know About the Arab Citizens of Israel, October 26, 2023, Council of Foreign Relations, Available at:
- <https://www.cfr.org/background/what-know-about-arab-citizens-israel>
- Bligh, Alexander(2020)Israeli Palestinians: an Arab minority in the Jewish state, New York
- Snyder Craig A. Contemporary Security and Strategy. (London: Macmillan University Press, 1999). P 77.
- The United Nations information base on refugees, migrants and class wars, is available at:<https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-202927/>
- Terry Terriff, (eds). Security Studies Today. (U.S: Polity Press, 1999). P115.
- Krasna, Joshua (2018). The Israeli National Security Constellation and its Effect on Policymaking, Philadelphia, Foreign Policy Research Institute
- Abdollahkhani, Ali (2010). Security Theories, Tehran, Tehran International Studies & Research Institute [In Persian]
- Hinnebusch, Raymond & Ehteshami, Anoushiravan (2011). The Foreign Policies of Middle East States, translation by Ghahremanpoor, Rahman, Tehran, Imam Sadiq University Press
- Buzan, B. (1991). People, States, and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era. Harvester Wheatsheaf.
- Cohen, A. (2020). Israel's Foreign Policy: A Global Perspective. Routledge.
- Graham, M. (2019). Public Opinion and Foreign Policy: The Israeli Case. Cambridge University Press.
- Owen, J. (2004). The Clash of Civilizations: An Unnecessary Debate?. Foreign Affairs, 81(2), 64-76.
- Snyder, G. H. (2004). One World, Rival Theories. Foreign Policy, 145, 130-140